

חינוך בפרשה - פינחס

בריתי שלום

לאחרונה כתבתי על סכנה חמורה שפושׁה בעולם, וחדר גם למוסדותינו: חרמות חברתיות. ילד גברתן או קבוצה אלימה מייצבים את 'עליונותם' (המדומה) ע"י הנמכת והחרמת אחרים. חרוטים בנפשי דברי המלמד שלי לפני קרוב ליובל שנים "המפיל את האחר ועומד עליו – אינו באמת גבוה...". פנו אלי אישי חינוך והורים רבים שלא ארפה, ואמשיך לעורר לפעולה ולהתערבות, כי ההחרמה - רבים חללים הפילה.

חלומם כל עיתונאי לזכות בחשיפה שתביא לו תהילה, וחלום כל צלם לתפוס 'צילום מנצח'. ויהי רָעב בָּאָרֶץ, אפריקה גוועת. ארגוני חסד הקימו מרכזי חלוקה לכל דכפין. עיתונאים באו לתעד את המצב. צלם קלט בעינו המקצועית משפחה ממחרת לתחנת חלוקה, להחיות נפשם... לא הבחינו בַּיָּלָד הפעוט שנשרד מאחור, רעב ומיובש, זוחל לאטו... כוחו תש... והנה, עיט גדול הכנפיים ירד במרחק כמה מטרים ממנו, ממתין שיפח רוחו... העיט מתקדם אט אט, הילד חלוש... הצלם מחכה בדריכות. הילד שוכב בנשימותיו האחרונות, עיניו פתוחות בקושי, מתקרב העיט ורוכן עליו. הצלם מיהר וצילם. תמונה שמספרת יותר מאלף מילים את המצב הקשה ביבשת השחורה. התמונה זכתה בפרס עולמי יוקרתי, והועתקה בעיתונים ברחבי עולם.

במקביל, החלו לבקר את מעשי הצלם. "איך עמד מנגד?!" היה עליו להתערב, לגרש את העוף הדורס ולהציל את חיי הילד. הצלם הביע התנצלות, ותרם תרומה גדולה לארגוני ההצלה. הוא הבין שבהיותו ממוקד ב'צילום מוצלח', חשב על עצמו - על חשבון חיי הילד. הוא הבין שאדם עסוק בקידום עצמי, בשאיפותיו, בנוחיותו, עד שמתוך כך עמד על דם רעהו... הצלם שקע בהרהורי חרטה. גוי לא זכה ל'מצוות תשובה', ולכן לא מצא מנוח לנפשו, עד שִׁנְטָלָה בעצמו...

כולנו, איש איש במלאכתו ובחיינו, רוצה "תמונה מושלמת". מחנך רוצה כיתה ממושמעת, בעלת הישגים לימודיים. מנהל רוצה מוסד מתפתח, רישום גדול ו'שם טוב'. הורים רוצים ילדים מחונכים, צועדים בתלם המשפחתי. בעצם – כולנו חושבים על עצמנו. מה אנחנו רוצים. האם הרצון הזה מעבירה אותנו, רק לפעמים, על דעתנו? האם 'התמונה המושלמת' לא באה, ורק לפעמים, על חשבון 'המצלומים' בה?

בעבר קלטתי תלמיד כיתה ה' לבית ספרי. ראיתי את קשייו, וראיתי גם את הרצון שלו ושל הוריו. ב"ה החל להיבנות ואט אט החל לפרוח, למרות קשייו. בסוף השנה, ראיתי כי אביו דומע בשעת 'מבחן פומבי'. התפלאתי, אכן מרגש, אך בכי? כיבדתי ולא חיטטתי. למחרת סיפר לי האב "בסוף שנה שעברה, בחיידר הקודם, הגענו למבחן הפומבי מעט באיחור. בכניסה, המנהל סינן לעברנו "חבל שבאתם. הוא הרע לא יודע כלום. רק יפגע ברמה שלנו". נזכרתי, ואני רואה המצב היום, ופרצתי בבכי! הפצע נפתח!".

"המנהל" ביקש 'תמונה יפה', ועבורה רמס כבוד ילד ואביו. וכי פרס או יוקרה יבואו על חשבון 'נשמות'? בעבר פורסם כי גננת ביקשה ש'ילד תסמונת' לא יגיע לגן ב'יום צילומים'. היא הודחה מיידית! ומה עם הורים וה'אלבום המשפחתי' שלהם... משברים חינוכיים רבים נובעים מהרצון שהמשפחה תִּרְאֶה יפה.

כאשר מחנך חש כי בכיתתו מפגע חברתי, חרם או זלזול בילד או קבוצה, אל לו להתעלם "כדי לשמור על השקט הכיתתי". חייב לנתח, לטפל בשורש, ולא לחשוש מהבלגן שיווצר. זה יותר חשוב 'מהתמונה'. אסור לעמוד מנגד כאשר 'דורס' מאיים על ה'חלש'. אל תחשוש, ה'דורס' כלל אינו חזק, הוא מאוד פחדן!

זמרי חוטא. מעשה פעור מכוער וחמור. כולם בוכים. קוראים קריאת-שמע 'עם יד על העיניים'. רק פינחס רואה, קם מתוך העדה, קם ועושה מעשה! נוטל שכר כולם. זה לא נעים – אבל זו חובת כל אחד! אמנם בדורו בזו לו, ביקשו לפגוע בו, אך הקב"ה מסר לו ד"ש! הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ בְּרִיתִי שְׁלוֹם! זו דרך התורה!

נכנסנו לימי בין המצרים, לא נהיה כמסובים במעשה 'קמצא ובר קמצא', הרכינו ראש, לא דיברו, לא שמעו, לא ראו. עד היום משלמים מחיר כבד – ג' הפטרות דפורענותא : דְּבַרִי יְרַמְיָהוּ, שְׁמַעוּ דְּבַר ה', תְּזוּן וְשַׁעֲיָהוּ, לכפר ולתקן. חייבים להשמיע קול, לא התחסד, לקרוא ק"ש, אלא לקום ולפעול!

נזכה והימים יהיו לימי שמחה ומועד

יחיאל מיכל מונדרוביץ

להארות והזמנות: 123ymm@gmail.com